

JEDNIČKA NA SEZNAMU NEJPRODÁVANĚJŠÍCH AUTORŮ
PODLE DENÍKU NEW YORK TIMES

Daniel Silva

Ukradený
Caravaggio

THRILLER S GABRIELEM ALLONEM

UKRADENÝ
CARAVAGGIO

Daniel Silva

**UKRADENÝ
CARAVAGGIO**

Český název: Ukradený Caravaggio

Název anglického originálu: *The Heist*

Autor: Daniel Silva

Překlad: Marek Drda

První vydání: HarperCollins Publishers LLC, New York, USA, 2014

Grafika obálky: RED LEMON, Legionowo

Odpovědný redaktor: Ivana Čejková

Jazyková korektura: Dana Chodilová

Elektronické formáty Dagmar Wankowska, *LiamART*

© 2014 by Two Joeys Productions

© For the Czech Republic edition by HarperCollins Polska sp. z o.o.,
Warszawa 2015

Všechna práva vyhrazena, včetně práva na reprodukci celého díla nebo jeho částí v jakémkoliv podobě.

Tato kniha je vydána na základě licence HarperCollins Publishers LLC, New York, USA.

Všechny postavy v této knize jsou fiktivní. Jakákoliv podobnost se skutečnými osobami, žijícími či zesnulými, je čistě náhodná.

HarperCollins Polska je ochranná známka, jejímž vlastníkem je HarperCollins Publishers LLC, New York, USA. Název ani známku není možno použít bez souhlasu vlastníka.

Ilustrace na obálce použita na základě dohody s HarperCollins Publishers LLC, New York, USA. Všechna práva vyhrazena.

HarperCollins Polska sp. z o.o.

02-516 Warszawa, ul. Starościńska 1B lokal 24-25

ISBN 978-83-276-2801-5 (pdf)

*Jako vždy své ženě Jamii
a našim dětem Nicholasovi a Lily*

*Většina zcizených uměleckých děl je jednou provždy ztracena...
Jediná dobrá zpráva je, že čím lepší obraz,
tím větší pravděpodobnost, že se jednou najde.*

EDWARD DOLNICK, *The Rescue Artist*

*Kdo kopá jámu, spadne do ní,
toho, kdo strhává zed', uštkne had.*

KAZATEL 10:8 (ekumenický překlad)

PŘEDMLUVA

18. října 1969 se z kaple svatého Vavřince v sicilském Palermu ztratil Caravaggiův obraz *Narození Krista se svatým Františkem a svatým Vavřincem*. *Narození*, jak je dnes obecně znám, představuje jedno z Caravaggiových posledních mistrovských děl. Namaloval je roku 1609, kdy byl na útěku před spravedlností, hledán papežskými úřady kvůli zabití jiného muže v souboji. Navzdory skutečnosti, že je tento oltářní obraz již více než čtyři desetiletí nejhledanějším ukradeným obrazem na světě, byl jeho osud a místo, kde se nalézal, tajemstvím. Až doposud...

PRVNÍ ČÁST
ŠEROSVIT

Začalo to nešťastnou náhodou, jenže tak už to se záležitostmi, do kterých se Julian Isherwood zapletl, chodívalo. Pověst, již si svou pošetilostí a smůlou získal, byla ve skutečnosti natolik pevně zakořeněná, že kdyby byl londýnský umělecký svět býval o celém případě věděl – což nevěděl –, ani by nic jiného nečekal. Isherwood, jak o něm jakýsi vtipálek z oddělení starých mistrů v Sotheby's kdysi prohlásil, byl patronem prohraných kauz, artistou balancujícím vysoko nad zemí se zálibou v pečlivě sestavených plánech končících v troskách, často aniž za to mohl. A tak jej obdivovali i litovali zároveň, což bylo u člověka v jeho postavení dosti vzácné. S Julianem Isherwoodem nebyl život vůbec nudný. A za to jej londýnská smetánka zbožňovala.

Jeho galerie stála v odlehlém rohu dlážděného nádvoří známého coby Mason's Yard, Masonův dvůr, kde zabírala tři podlaží rozpadajícího se viktoriánského skladiště, kdysi majetku společnosti Fortnum & Mason. Z jedné strany měla londýnské kanceláře menší řecké přepravní firmy, z druhé pak hospodu, která zajišťovala obědy krásným sekretářkám a úřednicím, jezdicím na skútrech. Před mnoha lety, ještě než londýnský trh s nemovitostmi zaplavily po sobě jdoucí vlny arabských a ruských peněz, sídlila galerie na elegantní ulici New Bond, neboli na New Bondstrasse, jak ji znali obchodníci. Pak se tu vynořily obchody jako Hermès, Burberry, Chanel a Cartier, takže Isherwoodovi a jemu podobným – nezávislým obchodníkům

specializujícím se na obrazy starých mistrů v muzejní kvalitě – nezbylo než se uchýlit do St. James's.

Nebylo to poprvé, kdy musel Isherwood odejít do exilu. Narodil se v Paříži v předvečer druhé světové války coby jediný potomek známého obchodníka s uměním Samuela Isakowitze a po německé invazi ho přenesli přes Pyreneje a propašovali do Británie. Dětství v Paříži a židovský původ byly dva střípky spletité minulosti, které Isherwood držel před zbytkem klevetivého londýnského uměleckého světa v tajnosti. Pokud ostatní věděli, byl skrz naskrz Angličanem – anglický jak čaj o páté a zuby zkažené, jak s oblibou sám říkával. Byl to ten jedinečný Julian Isherwood – pro přátele Julie, pro kamarády při pijatykách násoska Julian a jeho svatost pro kunsthistoriky a kurátory, kteří pravidelně využívali jeho neomylného oka. Byl věrný jako pes, důvěřivý až hanba, s dokonalými způsoby a bez skutečných nepřátel, což byl pozoruhodný výkon, vezmeme-li v úvahu, že doba, kterou plavbou po zrádných vodách uměleckého světa strávil, by stačila na dva životy. A hlavně, Isherwood byl slušný – a slušnost byla poslední dobou nedostatkovým zbožím nejen v Londýně, ale i kdekoli jinde.

Isherwoodova galerie výtvarného umění byla uspořádána velmi neobvykle: v přízemí napěchovaná skladiště, v prvním patře kanceláře a ve druhém výstavní síň. Tu mnozí považovali za nejkrásnější v Londýně a byla přesnou kopií slavné galerie Paula Rosenberga v Paříži, v níž Isherwood strávil jako kluk tolik šťastných hodin, často ve společnosti samotného Picassa. Kancelář byla nora jak vystřižená z Dickense, nacpaná zažloutlými katalogy a monografiemi. Aby se do ní návštěvníci dostali, museli projít dvojími prosklenými dveřmi na bzučák – prvními z Mason's Yardu, druhými nad úzkým schodištěm, pokrytým flekatým hnědým kobercem. Tam narazili na Maggii, blondýnu s ospalýma očima, která by nerozeznala Tiziana od toaletního papíru. Isherwood se kdysi naprosto znemožnil, když se ji pokusil svést, a pak mu nezbylo než ji zaměstnat jako recepční,

aby se se ctí dostal z ošemetné situace. Zrovna teď si Maggie leštila nehty, zatímco na psacím stole marně vyzváněl telefon.

„Nemohla bys to vzít, Mag?“ zeptal se shovívavě Isherwood.

„A proč?“ otázala se Maggie beze stopy ironie v hlase.

„Mohlo by to být důležité.“

Obrátila oči ke stropu, našťavaně zvedla sluchátko k uchu a zavrnila: „Isherwoodova galerie výtvarného umění.“ O několik vteřin později bez jediného dalšího slova zavěsila a znovu se pustila do leštění nehtů.

„No?“ vyzvídal Isherwood.

„Nikdo tam nebyl.“

„Buď od té lásky, kvítečku, a podívej se na číslo volajícího.“

„On ještě zavolá.“

Isherwood se zamračil a vrátil se k oceňování plátna na stojanu potaženém zeleným sukmem, který stál uprostřed místnosti. Obraz zachycoval Krista zjevivšího se Máří Magdaléně, a pocházel zřejmě z dílny následovníka Francesca Albaniho. Isherwood ho před nedávnem za babku vytáhl z jednoho zámečku v Berkshiru. Plátno zoufale potřebovalo zrestaurovat – stejně jako Isherwood. Dosáhl totiž věku, o němž se mluví jako o „podzimu života“. Jenže to není žádný zlatý podzim, pomyslel si Isherwood sklíčeně, ale pozdní podzim, s větrem ostrým jako nůž a vánočními světly na Oxford Street. Nicméně, v ručně šitém obleku ze Savile Row, slavné ulice krejčovských salonů, a s hustými šedivými kadeřemi působil elegantně, byť poněkud nejistě, a čišelo z něj cosi, co nazýval hříšnou důstojností. Byl ve věku, kdy už to o moc lepší nebude.

„Myslel jsem, že se tu měl ve čtyři zastavit ten příšerný Rus, aby si prohlédl jeden obraz,“ pronesl Isherwood a očima stále bloudil po značně odřeném plátně.

„Ten příšerný Rus to zrušil.“

„A kdy?“

„Dneska ráno.“

„A proč?“

„To neříkal.“

„Proč jsi mi o tom neřekla?“

„Řekla.“

„Nesmysl.“

„Určitě jsi na to zapomněl, Juliane. To se ti poslední dobou stává často.“

Isherwood upřel na Maggii zlostný pohled, zatímco v duchu přemýšlel, jak ho mohlo tak protivné stvoření přitahovat. A protože neměl v kalendáři už žádné další schůzky a neměl na práci nic lepšího, nasoukal se do kabátu a vyrazil do ústřicového baru Green's, čímž nevědomky spustil řetězec událostí s katastrofálními následky, které nemohl ovlivnit. Bylo za deset minut půl páté. Na obvyklé davy lidí bylo poněkud brzy a bar zel prázdnotou – až na Simona Mendenhalla, stále opáleného hlavního licitátora aukčního domu Christie's. Mendenhall jednou nevědomky sehrál jistou úlohu ve společné operaci izraelské a americké rozvědky, které se snažily proniknout do teroristické sítě džihádistů, děsí- cích celou západní Evropu. Isherwood to věděl, protože menší roli v operaci měl i on sám. Nebyl však žádný špion. Jenom špi- onům pomáhal, zvláště jednomu konkrétnímu.

„Julie!“ zvolal Mendenhall. A pak svůdným hlasem, vyhra- zeným pro váhavé dražitele, dodal: „Vypadáš úžasně! Neshodil jsi? Nebo jsi byl v nějakých nekřesťansky drahých lázních? Nebo je za tím nová holka? V čem je to tvé tajemství?“

„V sancerre,“ odvětil Isherwood, než se jako obvykle posadil ke svému stolu u okna s výhledem na Duke Street. A pak si inkri- minovaného francouzského vína, dobře vychlazeného, objednal celou láhev, protože jedna sklenka nestačí. Mendenhall se brzy svým charakteristicky květnatým způsobem rozloučil a odešel. Isherwood osaměl s myšlenkami a pitím, což byla pro muže v po- kročilých letech s kariérou na sestupu nebezpečná kombinace.

Jenže pak se dveře konečně otevřely a mokrá šeřící se ulice vyvrhla dvojici kurátorů Národní galerie. Potom přišel kdosi důležitý od Tatea, následován delegací z Bonhams, vedenou

Jeremym Crabbem, bodrým ředitelem oddělení starých mistrů této aukční síně. V patách měli Roddyho Hutchinsona, který byl obecně považován za nejbezohlednějšího obchodníka v celém Londýně. Jeho příchod nevěstil nic dobrého, poněvadž ať šel Roddy kamkoli, s jistotou se za ním táhl i kulaťoučkový Oliver Dimbleby. Ten se do baru podle očekávání vkolébal o několik minut později – nenápadný jako houkající rychlík o půlnoci. Isherwood popadl mobil a předstíral naléhavý hovor, jenže Oliver si z toho nic nedělal. Namířil si to rovnou k Isherwoodovu stolu – jako lovecký pes řítící se za liškou, vybaví si později Isherwood – a usadil své statné pozadí do prázdného křesla. „Hmm, od Daniela Chotarda,“ prohlásil uznale, když vytáhl láhev vína z kloblíku na led. „To klidně zkusím.“

Měl na sobě modrý oblek, který jeho tělnatou postavu obeplínal jako střívko klobásu, doplněný obrovskými zlatými manžetovými knoflíčky o velikosti šilinku. Tváře měl kulaté a růžové, světlemodré oči mu zářivě svítily, naznačující, že se v noci dobře vyspal. Oliver Dimbleby byl sice hříšníkem nejvyššího řádu, svědomí ho však netrápilo.

„Neber si to špatně, Julie,“ prohodil, zatímco si naléval štedrou dávkou Isherwoodova vína, „ale vypadáš jako hromada špinavého prádla.“

„Simon Mendenhall říkal něco jiného.“

„Simon si vydělává na živobytí tím, že z lidí má peníze. Zato já jsem pramen ničím nepřikrášlené pravdy, i když třeba bolí.“ Dimbleby spočinul na Isherwoodovi pohledem vyjadřujícím upřímný zájem.

„Tahle se na mě nedívej, Oliver.“

„Jak?“

„Jako když uvažuješ, co bys řekl hezkého, než mě doktor odpojí od přístrojů.“

„Díval ses poslední dobou do zrcadla?“

„Zrcadlům se teď snažím vyhýbat.“

„To chápu.“ Dimbleby si dolil do sklenice dalších pár centimetrů vína.

„Můžu ti ještě něco objednat, Olivere? Trochu kaviáru?“

„Copak ti to vždycky neoplatím?“

„Ne, Olivere, neoplatíš. Po pravdě, kdybych si vedl záznamy, což nedělám, pár tisíc liber bys mi dlužil.“

Dimbleby ponechal poznámku bez odpovědi. „Co se děje, Juliane? Co tě zase žere?“

„V tuhle chvíli ty, Olivere.“

„Jde o tu holku, že jo, Julie? Proto máš tak mizernou náladu. Jak že se jmenovala?“

„Cassandra,“ odpověděl Isherwood a díval se z okna.

„Zlomila ti srdce, co?“

„To dělají vždycky.“

Dimbleby se usmál. „Tvá schopnost lásky mě ohromuje. Co já bych dal za to, abych se být jen jednou jedinkrát zamiloval.“

„Vždyť jsi ten největší sukničkář, co znám, Olivere.“

„Být sukničkář má se zamilovaností hodně málo společného. Já miluju ženy, *všechny* ženy. A v tom je ten problém.“

Isherwood hleděl na ulici. Zase začínalo pršet, pro večerní špičku právě včas.

„Prodal jsi teď někdy nějaký obraz?“ vyzvídal Dimbleby.

„Vlastně hned několik.“

„Ale žádný, o kterém bych se doslechl.“

„To proto, že to byly soukromé prodeje.“

„Houby,“ odfrkl Oliver pohrdavě. „Už celé měsíce jsi nic neprodal. To ti ale nebrání pořizovat si další zásoby, co? Kolik obrazů už sis v tom svém skladišti nakřečkoval? Dost na to, abys naplnil muzeum a ještě ti jich pár zbylo. A všechny jsou provařené jako spálená topinka, dočista mrtvý.“

Isherwood odpověděl jen tím, že si promnul záda v kříži. Namísto úporného štekavého kašle ho teď trápila bolest zad. Pokládal to však za zlepšení, neboť bolavá záda nerušila sousedy.

„Moje nabídka pořád platí,“ poznamenal Dimbleby.

„A jaká?“

„Ale no tak, Julie. Nenuť mě vyslovit ji nahlas.“

Isherwood pootočil o několik stupňů hlavu a upřeně Dimblebemu pohlédl do vykrmené tváře, připomínající děčko. „Nemluvíš zase o tom, že bys koupil moji galerii, že ne?“

„Jsem připraven být víc než velkorysý. Za tu malou část tvé sbírky, která je prodejná, ti dám slušnou cenu a zbytek použiju na topení.“

„To jsi moc hodný,“ odsekl Isherwood sarkasticky, „ale já mám se svou galerií jiné plány.“

„Realistické?“

Isherwood nic neříkal.

„No dobře,“ rezignoval Dimbleby. „Když mě nenecháš, abych se té rozpadající se zříceniny, které říkáš galerie, ujal, dovol mi alespoň udělat něco, co by ti pomohlo dostat se z deprese a přijít na jiné myšlenky.“

„O žádnou z tvých holek nestojím, Oliverě.“

„Taky nemluvím o žádné holce, ale o pěkném výletu, který ti rozjasní mysl.“

„Kam?“

„Ke Komskému jezeru. Veškeré výlohy hrazeny. Letenka první třídou. Dvě noci v luxusním apartmá Villy d'Este.“

„A co za to musím udělat?“

„Jen malou službičku.“

„Jak malou?“

Dimbleby si nalil další sklenku vína a dopověděl Isherwoodovi i zbytek.

Oliver Dimbleby se podle všeho nedávno seznámil s jedním Angličanem, který žil v zahraničí a dychtivě sbíral umění, ovšem bez pomoci zkušeného rádce, který by ho vedl. Navíc se zdálo, že Angličanovy finance už nejsou, co bývaly, a tak vyžadovaly

rychlý odprodej části toho, co měl. Dimbleby souhlasil, že se mu na sbírku diskrétně podívá, ale jak se blížil termín odletu, nedokázal se vyrovnat s faktem, že bude muset sednout do dalšího letadla. Nebo to alespoň tvrdil. Isherwood choval podezření, že Dimblebyho skutečné důvody, aby z cesty vycouval, spočívají v čemsi jiném, neboť Oliver Dimbleby byl přímo ztělesněním postranních úmyslů.

Nicméně představa neočekávané cesty v sobě měla cosi, co Isherwooda lákalo, takže nabídku navzdory pochybnostem na místě přijal. Večer si sbalil pár věcí a druhého dne v devět ráno už usedal na sedadlo první třídy letu 576 British Airways, s nepřetržitou obsluhou až na milánské letiště Malpensa. Za letu vypil jen sklenku vína – to kvůli srdci, namlouval si –, a když o půl jedné nastupoval do vypůjčeného mercedesu, dokonale se ovládal. Řízení na sever ke Komskému jezeru zvládl bez pomoci mapy či navigace. Coby velmi uznávaný historik umění specializující se na benátské malíře už podnikl do Itálie cest nespočet, aby propátral zdejší chrámy a muzea. A přesto po každé skočil po příležitosti se sem vrátit – zvláště když účet vyrovnal někdo jiný. Julian Isherwood se narodil jako Francouz, vychován byl jako Angličan, v propadlém hrudníčku mu však bilo romantické a neukázněné srdce Itala.

V cizině žijící Angličan s tenčícími se zdroji ho očekával ve dvě. Podle Dimblebyho ve spěchu psaného mailu bydlel ve velkém stylu na jihozápadním výběžku jezera, poblíž městečka Laglio. Isherwood dorazil o několik minut dřív a zjistil, že impozantní brána je na uvítanou otevřená. Za bránou se táhla nově vydlážděná příjezdová cesta, která ho přivedla ke štěrkem sypanému nádvoří před domem. Zaparkoval u soukromého přístaviště vily a kolem odlévané sochařské výzdoby došel k vstupním dveřím. Když stiskl zvonek, nic se nestalo. Isherwood se podíval na hodinky a zazvonil podruhé. Se stejným výsledkem.

Kdyby byl Isherwood moudrý, byl by teď nastoupil do vypůjčeného vozu a co nejrychleji od jezera odjel. Místo toho zkusil

zámek a ke své smůle zjistil, že je odemčeno. Pootevřel dveře na několik centimetrů, hlasitě do potměšlého nitra domu pozdravil a potom nejistě vkročil do impozantní vstupní haly. Vzápětí spatřil na mramorové podlaze kaluž krve, pár bosých nohou visící v prostoru a odulou modročernou tvář, která na něj zírala shora. Isherwood ucítil, jak se mu podlamují kolena, a viděl, jak se podlaha zvedá, aby jej přivinula k sobě. Chvíli tam jen klečel, dokud vlna nevolnosti nepolevila. Pak se vrávoravě zvedl a s rukou na ústech vyklopýtal z vily k autu. A i když si to tehdy neuvědomoval, na každíčkém kroku té cesty proklínal jméno baculatého Olivera Dimblebyho.

Druhého dne časně ráno prohrály Benátky další šarvátku v prastaré válce s mořem. Záplavová vlna vnesla do foyer hotelu Cipriani všemožné druhy mořských tvorů a zatopila známý bar Harry's. Na náměstí Svatého Marka si šli po ránu zaplavat dánští turisté, kolem schodů baziliky se jako pozůstatky ztroskotaného luxusního parníku pohupovaly stolky a židličky kavárny Florian. Holubi nebyli pro jednu k nalezení. Velmi moudře ze zaplaveného města odlétli, pátrající po suché zemi.

Nicméně byly části Benátek, kde *acqua alta* představovala spíš jen svízeľ než pohromu. Restaurátorovi se ve skutečnosti podařilo objevit souostroví poměrně suché země, táhnoucí se od dveří jeho bytu v *sestiere* Cannaregio až do *sestiere* Dorsoduro na jižním konci města. Restaurátor se v Benátkách nenarodil, ale místní uličky a náměstíčka znal lépe než většina zdejších rodáků. V Benátkách se vyučil řemeslu, v Benátkách miloval i truchlil, a kdysi – to ho tu znali pod jménem, které mu nepatřilo – ho z Benátek vyhnali jeho nepřátelé. Teď se po dlouhé nepřítomnosti do milovaného města vody a obrazů vrátil, na jediné místo, kde zakusil něco, co by se dalo nazvat spokojeností. Ale ne mír, protože pro restaurátora byl mír jen obdobím mezi válkou minulou a tou příští. Mír byl prchavý, pouhý klam. O míru snili básníci a vdovy, ale muži jako on představě, že by mír byl skutečně možný, nikdy nepodlehli.

Zastavil se u kiosku, aby zjistil, zda není sledován, a pak pokračoval původním směrem. Byl menšího vzrůstu – snad něco

přes sto sedmdesát centimetrů, ale ne víc – a měl štíhlou postavu cyklisty. Tvář měl protáhlou, s úzkou bradou, širokými lícními kostmi a tenkým nosem, který vypadal jako vyřezaný ze dřeva. Oči mžourající zpod štítku placaté čapky byly nepřírozeně zelené, vlasy na spáncích měly barvu popela. Na sobě měl nepromokavou bundu a holínky, žádný deštník ho však před vytrvalým deštěm nechránil. Ze zvyku se na veřejnosti nikdy netahal s věcmi, které by mu mohly překážet v rychlém pohybu rukou.

Přešel do Dorsodura, nejvyššího bodu ve městě, a zamířil do kostela svatého Šebestiána. Přední vchod byl pevně zapečetěn a viselo na něm oficiálně působící oznámení, vysvětlující, že budova bude až do podzimu veřejnosti uzavřena. Restaurátor přistoupil k menším dveřím na pravé straně budovy a odemkl je těžkým železným klíčem. Po tváři jej pohladil závan chladivého vzduchu z nitra stavby. Kouř svící, kadidlo, prastará plíseň – cosi v té vůni mu připomnělo smrt. Zamkl za sebou, obešel kropenku se svččenou vodou a zamířil dovnitř.

Chrámová loď, zbavená lavic, tonula ve tmě. Restaurátor tiše krácel po stářím ohlazených kamenech a pak proklouzl otevřenou brankou oltární přepážky. Zdobný oltární stůl odstranili kvůli čištění a na jeho místě vyrostlo desetimetrové hliníkové lešení. Restaurátor po něm vyšplhal mrštně jako kočka a prosmykl se plátenou oponou na pracovní plošinu. Jeho potřeby byly přesně tam, kde je předešlého večera nechal: lahvičky chemikálií, chomáč vaty, svazek dřevěných tyček, zvětšovací brýle, dvě silné halogenové lampy, barvami potřísněné přenosné stereo. Tam, kde jej opustil, byl i oltární obraz: *Panna Marie ve slávě mezi svěťci* od Paola Veroneseho. Patřil mezi těch několik pozoruhodných obrazů, které Veronese pro tento kostel namaloval v letech 1556 až 1565. Veroneseho hrobka s ponurou mramorovou bustou se nalézala vlevo od presbytáře. V takovýchto chvílích, kdy byl kostel prázdný a temný, restaurátor téměř cítil, jak ho Veroneseho duch při práci pozoruje.

Restaurátor rozsvítil lampy a dlouho před obrazem nehybně stál. V horní části obrazu byla Marie s malým Kristem, usazená

na obláčku slávy a obklopená andělskými hudebníky. Pod nimi hledí ve vytržení vzhůru skupinka světců, včetně Šebestiána, patrona kostela, kterého Veronese zachytil jakožto mučedníka. V uplynulých třech týdnech restaurátor obezřetně odstraňoval rozpraskanou a zažloutlou vrstvu laku pečlivě odměřenou směsí acetonu, metylproxitolu a lakového benzínu. S oblibou vysvětloval, že odstraňování laku z barokního obrazu není jako loupání laku z nábytku; podobalo se spíše drhnutí paluby letadlové lodi kartáčkem na zuby. Nejprve si musel z dřevěné tyčky a vaty vyrobit tampón. Když jej navlhčil v rozpouštědle, přiložil jej na plátno a jemně jím kroužil, aby nepoškodil malbu. Jedním tampónem dokázal očistit přibližně pět čtverečních centimetrů obrazu, než začala být vata příliš špinavá, takže se nedala použít. Když se mu v noci zrovna nezdálo o ohni a krvi, odstraňoval zažloutlý lak z plátna o velikosti náměstí Svatého Marka.

Ještě týden, pomyslel si, a budu se moct pustit do druhé fáze restaurování, do retušování malby v místech, kde původní malba oprýskala. Postavy Marie a malého Krista byly většinou nepoškozené, ale rozsáhlé škody restaurátor odkryl v horní a spodní části plátna. Pokud půjde vše podle plánu, dokončí restaurování obrazu dřív, než jeho žena porodí. Pokud půjde vše podle plánu, pomyslel si znovu.

Vložil do přehrávače cédéčko s Pucciniho *Bohémou* a o chvíli později už svatyni vyplnily úvodní tóny „Non sono in vena“. A zatímco se Rudolf s Mimi do sebe zamilovávali v maličkém podkrovním bytěčku v Paříži, stál restaurátor sám před Veronesem a přepečlivě jej zbavoval povrchové špíny a zažloutlého laku. Pracoval klidně v uvolněném rytmu – *namočit, zakroužit, vyhodit... namočit, zakroužit, vyhodit* –, dokud nebyla plošina zaneřáděná štiplavě páchnoucími smotky znečištěné vaty. Veronese zdokonalil složení barev, takže stářím nevybledly, a když restaurátor odstranil drobný flíček tabákově hnědého laku, barvy pod ním se intenzivně rozzářily. Skoro jako by starý mistr nanesl barvu na plátno teprve včera, místo před čtyřmi a půl stoletími.

Kostel měl restaurátor sám pro sebe ještě dvě hodiny. V deset hodin pak zaslechl klapání bot na kamenné podlaze lodi. Boty patřily Adrianně Zinettiové, která čistila oltáře a sváděla muže. Po ní přišel Lorenzo Vasari, talentovaný restaurátor fresek, který téměř bez pomoci vzkřísil da Vinciho *Poslední večeři*. Pak se ozvalo spiklenecké šourání Antonia Politiho, kterému – k jeho značné rozmrzelosti – nebyl přidělen hlavní oltářní obraz, ale stropní kazety. Výsledkem bylo, že trávil dny natažený na zádech jako nějaký novodobý Michelangelo a nasupeně shlížel na restaurátorovu zahalenou plošinu vysoko nad kněžištěm.

Restaurátor nepracoval s ostatními členy týmu poprvé. Před několika lety prováděli velké opravy v kostele svatého Jana Zlatoústého v Cannaregiu a předtím v kostele svatého Zachariáše v Castellu. V té době restaurátora znali coby brilantního, avšak velmi uzavřeného Maria Delvecchia. Až později – stejně jako zbytek světa – se dověděli, že jde o proslulého důstojníka a zabijáka izraelské výzvědné služby jménem Gabriel Allon. Adrianna Zinettiová i Lorenzo Vasari našli ve svých srdcích pro Gabrielův podvod odpuštění, ne tak Antonio Politi. V mládí kdysi obvinil Maria Delvecchia z terorismu, a za teroristu považoval i Gabriela Allona. Domníval se, že Gabriel může za to, že on tráví dny až nahoře v lodi, zkroucený vleže na zádech, izolován od kontaktu s lidmi, zatímco mu do tváře kape ředidlo a barvy. Kazety zachycovaly příběh královny Ester¹. A to určitě není žádná náhoda, vykládal Politi každému, kdo mu byl ochoten naslouchat.

Gabriel s tímto rozhodnutím ve skutečnosti neměl nic společného; učinil je Francesco Tiepolo, majitel nejvýznamnější restaurátorské firmy v Benátsku a vedoucí projektu obnovy kostela svatého Šebestiána. Tiepolo, postavou připomínající medvěda se zacuchaným prošedivělým černým vousem, byl

¹ Ester byla židovská dívka, která se stala královnou v Perské říši, jež svou krásou a odvahou uchránila židovský lid před vyvražděním. Na počest jejího činu se slaví židovský svátek *Purim*. [pozn. red.]

člověk nezřízených chutí a vášní, schopný ohromného vzteku a ještě větší lásky. Když krácel středem hlavní lodi, měl na sobě jako obvykle rozevlátou košili připomínající tuniku a hedvábný šátek ovázaný kolem krku. Díky tomuto oděvu působil, jako by tu nedohlížel na renovaci kostela, ale spíše na jeho stavbu.

Tiepolo se na chvíli zastavil a obdivně se zadíval na Adrianu Zinettiovou, s níž měl kdysi milostný román, patřící mezi nejhůře utajená tajemství v Benátkách. Potom vyšplhal po Gabrielově lešení a prodral se mezerou v plátěné oponě. Zdálo se, jako by se dřevěná plošina pod jeho ohromnou vahou prohnula.

„Opatrně, Francesco,“ zamračil se Gabriel. „Podlaha u oltáře je mramorová a dolů je to dost daleko.“

„Co tím chceš říct?“

„Že by bylo moudré, kdybys shodil pár kilo. Začínáš si vytvářet vlastní gravitační pole.“

„A k čemu by mi takové hubnutí bylo? Mohl bych shodit dvacet kilo a stejně bych byl tlustý.“ Ital udělal krok kupředu a zkoumal oltářní obraz přes Gabrielovo rameno. „Výborně,“ prohodil s předstíraným obdivem. „Jestli budeš pokračovat tímhle tempem, budeš hotový včas, abys stihl první narozeniny svého dítěte.“

„Můžu to udělat buď rychle,“ odsekl Gabriel, „nebo dobře.“

„To se vzájemně nevylučuje. Tady v Itálii pracují naši restaurátoři rychle. Jenže ty ne,“ dodal Tiepolo. „I když jsi předstíral, že jsi jeden z nás, vždycky jsi byl hrozně pomalý.“

Gabriel si vyrobil nový tampón, navlhčil ho v rozpouštědle a zakroužil jím po Šebestiánově šípy proklátém těle. Tiepolo ho chvíli pozorně sledoval, pak si zhotovil svůj vlastní tampón a zapracoval jím na světcově rameni. Zažloutlý lak okamžitě zmizel a odhalil Veroneseho původní barvu.

„Rozpouštědlo máš perfektní,“ prohlásil Tiepolo.

„To vždycky,“ odvětil Gabriel.

„Co je to za roztok?“

„To je tajné.“

„Proč kolem tebe musí být všechno tak tajné?“

Když Gabriel neodpověděl, zadíval se Tiepolo dolů na lahvičky chemikálií.

„Kolik metylproxitolu jsi tam dal?“

„Přesně to správné množství.“

Tiepolo se zachmuřil: „Copak jsem ti nesehnal práci, když tvoje žena chtěla strávit těhotenství v Benátkách?“

„Sehnal, Francesco.“

„A neplatím ti snad daleko víc než ostatním,“ šeptal Tiepolo, „i když mi pokaždé, když tě tví šéfové povolají do služby, utečeš?“

„Vždycky jsi byl ohromně velkorysý.“

„Tak proč mi nechceš prozradit složení toho svého ředidla?“

„Protože svůj tajný recept měl Veronese a mám ho i já.“

Tiepolo pohrdavě mávl obrovskou rukou. Pak zahodil špinavý tampón a vyrobil si nový.

„Včera večer mi volala šéfredaktorka římské pobočky *New York Times*,“ prohodil nenuceně. „Ráda by pro nedělní rubriku o umění napsala článek o restaurování. Chce sem v pátek přijít a porozhlédnout se tu.“

„Pokud ti to nevadí, Francesco, vzal bych si v pátek volno.“

„Napadlo mě, že to řekneš.“ Tiepolo Gabrielovi věnoval dlouhý postranní pohled. „To tě to vůbec neláká?“

„A co?“

„Ukázat světu *skutečného* Gabriela Allona. Gabriela Allona, který pečuje o díla velkých mistrů. Gabriela Allona, který maluje jako nějaký anděl.“

„S novináři mluvím, jen když to nejde jinak. A mluvit s nějakým o sobě by mě ani nenapadlo.“

„Prožil jsi zajímavý život.“

„Mírně řečeno.“

„Možná je načase, abys vyšel zpoza opony.“

„A co pak?“

„Zbytek života můžeš prožít tady s námi v Benátkách. Vždycky jsi byl srdcem Benátčan, Gabrieli.“

„Zní to lákavě.“

„Ale?“

Gabriel dal svým výrazem jasně najevo, že tuhle záležitost už nechce dál rozebírat. Obrátil se k plátnu a zeptal se: „Měl jsi ještě nějaké další hovory, o kterých bych měl vědět?“

„Jen jeden,“ odvětil Tiepolo. „Dneska dopoledne přijede do města generál Ferrari od karabiníků. Rád by si s tebou promluvil v soukromí.“

Gabriel se prudce otočil a podíval se na Tiepola. „O čem?“

„To mi neprozradil. Generálovi jde mnohem lépe vyptávání se než odpovídání na otázky.“ Tiepolo si Gabriela chvíli zkoumavě prohlížel. „Netušil jsem, že jste s generálem kamarádi.“

„Nejsme.“

„Tak odkud ho znáš?“

„Jednou mě požádal o laskavost a neměl jsem jinou možnost než souhlasit.“

Tiepolo se zamyšleně mračil. „Tak to musela být ta záležitost ve Vatikánu před pár lety – ta holka, co spadla z kopule baziliky. Vzpomínám si, že když se to stalo, zrovna jsi jim restauroval Caravaggia.“

„Vážně?“

„Říkalo se to.“

„Neměl bys poslouchat klepy, Francesco. Skoro vždycky se mýlí.“

„Pokud se ovšem netýkají tebe,“ usmál se Tiepolo.

Gabriel nechal jeho poznámku bez odpovědi odeznít ve výšínách nad kněžištěm. Potom se znovu pustil do práce. Před chvílí používal pravou ruku. Teď pracoval stejně zručně levačkou.

„Jsi jako Tizian,“ prohlásil Tiepolo, který ho sledoval. „Slunce mezi hvězdičkami.“

„Jestli mi nedáš pokoj, tak slunce tenhle obraz nikdy nedodělá.“

Tiepolo se nehýbal. „Víš jistě, že nejsi on?“ zeptal se po chvíli.

„Kdo?“

„Mario Delvecchio.“

„Mario je mrtvý, Francesco. Mario nikdy neexistoval.“

Oblastní velitelství karabiníků, italského sboru vojenské policie, které sídlilo v *sestiere* Castello, nebylo od kostela svatého Zachariáše daleko. Generál Cesare Ferrari se vynořil z budovy přesně v jednu. Modrou uniformu se spoustou medailí a vyznamenání odložil a místo ní měl na sobě společenský oblek. V jedné ruce svíral diplomatický kufřík z nerezové oceli, tu druhou, se dvěma chybějícími prsty, měl vraženou do kapsy elegantního svrchníku. Vytáhl ji na dost dlouho, aby ji podal Gabrielovi. Jeho úsměv byl krátký a formální. Skleněné pravé oko jako obvykle neovlivnil. Dokonce i Gabriel vydržel neústupný a neživý pohled generálova oka jen s obtížemi. Jako by vás studovalo vševidoucí oko nemilosrdného boha.

„Vypadáte dobře,“ řekl generál Ferrari. „Návrat do Benátek vám očividně svědčí.“

„Jak jste zjistil, že tady jsem?“

Generálův druhý úsměv nevydržel o moc déle než ten první. „Není mnoho věcí, které by se v Itálii udály bez mého vědomí – zvláště když se týkají vás.“

„Jak jste to zjistil?“ otázal se Gabriel znovu.

„Když jste žádal naši zpravodajskou službu o povolení návratu do Benátek, přeposlali tu informaci všem příslušným ministerstvům a bezpečnostním složkám. A jedním z těch míst byl i palác.“

Palác, který měl generál na mysli, se vypínal nad náměstím Piazza di Sant'Ignazio v historickém centru Říma. Sídlil v něm

Útvar ochrany kulturního dědictví, známý spíše jako „obrazáři“. A generál Ferrari mu velel. V jedné věci má pravdu, pomyslel si Gabriel. Událostí, které by se v Itálii staly bez jeho vědomí, moc není.

Ferrari, syn učitelů ze zbídačené Kampánie, byl již dlouho považován za jednoho z nejschopnějších a nejkompetentnějších velitelů italských bezpečnostních složek. V sedmdesátých letech – v Itálii období teroristických bombových útoků – pomáhal zneškodnit komunistické Rudé brigády. Během mafiánských válek v letech osmdesátých sloužil jako velitel v *camorrou* promořeném neapolském obvodu. Což byl úkol natolik nebezpečný, že Ferrariho žena a tři dcery musely žít pod nepřetržitou ochranou. Samotný Ferrari se stal cílem četných pokusů o atentát, k nimž patřila i dopisová bomba, která ho stála oko a dva prsty.

Převelení k obrazářům mělo být odměnou za dlouhou a skvělou kariéru. Předpokládalo se, že Ferrari prostě půjde ve stopách svého nevýrazného předchůdce a bude přesunovat lejštra, chodit na dlouhé římské obědy a občas objeví jeden či dva z těch každoročně v Itálii ukradených obrazů, který by stál za umístění do muzea. Ferrari se místo toho okamžitě pustil do modernizace kdysi výkonné jednotky, již čas a nevšímavost nechaly zakrnět. Během několika dní po svém příchodu vyházel polovinu zaměstnanců a jejich místa rychle zaplnil agresivními mladými policisty, kteří o umění skutečně něco věděli. Dal jim jednoduché pověření. Pouliční darebácci namočení v krádežích umění ho příliš nezajímají, on stojí o velké ryby – šéfy, kteří uvádějí kradené zboží na trh. Netrvalo dlouho, a Ferrariho nový přístup začal přinášet ovoce. Za mřížemi teď seděl více než tucet významných zlodějů a statistiky krádeží uměleckých děl, stále ještě překvapivě vysoké, začínaly vykazovat zlepšení.

„Tak co vás přivádí do Benátek?“ vyzvídal Gabriel, zatímco generála prováděl mezi kalužemi na náměstí do kostela svatého Zachariáše.

„Něco jsem vyřizoval na severu – u Komského jezera, abych byl konkrétní.“

„Ztratilo se něco?“

„Ne,“ odvětil generál, „někoho zavraždili.“

„Odkdy se o mrtvolu zajímají obrazáři?“

„Od té doby, co má nebožtík spojení s uměleckým světem.“

Gabriel se zastavil v chůzi a obrátil se ke generálovi. „Pořád jste mi neodpověděl na otázku,“ řekl. „Co děláte v Benátkách?“

„Jsem tu pochopitelně kvůli vám.“

„A co má nějaká mrtvola u Komského jezera se mnou společného?“

„Člověka, který ji našel.“

Generál se opět usmíval, ale jeho skleněné oko zíralo do prázdna. To je oko člověka, který ví všechno, říkal si Gabriel. Člověka, který nepovažuje ne za odpověď.

Do kostela vstoupili hlavním vchodem z *campa* a zamířili k proslulému oltářnímu obrazu od Belliniho. Před obrazem stála skupinka turistů a průvodce zvучným hlasem přednášel o jeho nedávné opravě, aniž by tušil, že mezi posluchači stojí i muž, který ji provedl. Ačkoli generála Ferrariho to podle všeho pobavilo, po chvíli se začal jednookým pohledem potulovat kolem sebe. Bellini byl v kostele svatého Zachariáše nejvýznamnější, kostel však obsahoval i několik dalších pozoruhodných obrazů, včetně děl Tintoretových, Palmy staršího a Anthonyho van Dycka. A to byl jen jeden příklad toho, proč si karabíníci vydržovali jednotku detektivů specializovanou na umění. Většina umění byla – podobně jako umění v tomto kostele – mizerně chráněná. A spousta kriminálníků si usmyslela, že ho rozkradou do posledního kousku.

Na protější straně hlavní chrámové lodi se nalézala malá kaple s kryptou svého mecenáše a plátno od jednoho z méně významných benátských malířů, které se už více než sto let nikdo

neobtěžoval očistit. Generál Ferrari klesl na jednu z kostelních lavic, otevřel kovový diplomatický kufřík a vyndal z něj složku. Ze složky pak vytáhl jedinou fotografii dvacet krát třicet centimetrů a podal ji Gabrielovi. Zachycovala muže v pozdním středním věku, visícího za zápěstí z lustru. Příčina smrti nebyla ze snímku zřejmá, muže však zjevně surově mučili. Z obličeje zbyla opuchlá krvavá kaše a z trupu kdosi odřezal několik širokých pruhů kůže i masa.

„Kdo to byl?“ chtěl vědět Gabriel.

„Jmenoval se James Bradshaw, známý spíše jako Jack. Byl to britský občan, většinu času ale trávil u Komského jezera – spolu s několika tisíci krajany.“ Generál se zamyšleně odmlčel. „Zdá se, že Britům se poslední dobou život v jejich zemi moc nezamlouvá, co?“

„Ne, to nezamlouvá.“

„Ale proč?“

„To se jich budete muset zeptat.“ Gabriel se podíval na fotografii a zamračil se. „Byl ženatý?“

„Ne.“

„Rozvedený?“

„Ne.“

„Nějaká partnerka nebo partner?“

„Podle všeho ne.“

Gabriel vrátil fotografii generálovi a zeptal se, čím se Jack Bradshaw živil.

„Sám sebe popisoval jako poradce.“

„Jakého druhu?“

„Několik let pracoval jako diplomat na Středním východě. Pak odešel do předčasného důchodu a začal dělat sám na sebe. Podle všeho radil britským firmám, které chtěly podnikat v arabském světě. Musel v tom být docela dobrý,“ dodal generál, „protože jeho vila patří v téhle části jezera mezi ty nejdražší. Měl v ní poměrně působivou sbírku italského umění a starožitností.“

„Což vysvětluje, proč se o jeho smrt zajímají obrazáři.“

„Částečně,“ připustil generál. „Mít pěknou sbírku není koneckonců žádný zločin.“

„Pokud ovšem není získaná způsobem, který obchází italské zákony.“

„Vy jste vždycky krok před ostatními, že, Allone?“ Generál pohlédl nahoru na tmavé plátno zavěšené na stěně kaple. „Proč ho při poslední renovaci nevyčistili?“

„Nebylo dost peněz.“

„Ten lak je skoro neprůhledný.“ Generál se odmlčel a pak dodal: „Zrovna jako Jack Bradshaw.“

„Nechť odpočívá v pokoji.“

„To je dost nepravděpodobné, s takovou smrtí.“ Ferrari se podíval na Gabriela a zeptal se: „Měl jste někdy příležitost uvažovat o svém vlastním odchodu?“

„Bohužel už několikrát. Ale pokud vám to nevadí, dal bych přednost hovoru o sběratelských zvycích Jacka Bradshawa.“

„Zesnulý pan Bradshaw měl pověst člověka, který získává plátna, která nejsou zrovna na prodej.“

„Kradené obrazy?“

„To jsou vaše slova, příteli. Nikoli má.“

„Sledovali jste ho?“

„Řekněme, že obrazáři jeho aktivity ze všech sil monitorovali.“

„A jak?“

„Obvyklými způsoby,“ odvětil generál vyhýbavě.

„Předpokládám, že vaši lidé provádějí důkladný a úplný soupis jeho sbírky.“

„Zatímco spolu mluvíme.“

„A?“

„Nic z naší databáze nezvěstných či odcizených děl zatím nenašli.“

„Pak mám ovšem za to, že všechny ty ošklivé věci, které jste mi o Jacku Bradshawovi řekl, budete muset odvolat.“

„To, že pro to nejsou důkazy, ještě neznamená, že to tak není.“

„Teď jste promluvil jako opravdový italský policajt.“

Z generálova výrazu bylo patrné, že si Gabrielovu poznámku vyložil jako kompliment. „Doslechl jsem se o zesnulém Jacku Bradshawovi i jiné věci,“ řekl po chvíli.

„Jaké věci?“

„Že nebyl jen soukromým sběratelem, ale že se podílel i na ilegálním vývozu obrazů a jiných uměleckých děl z italské půdy.“ Generál ztišil hlas a dodal: „Což vysvětluje, proč je váš přítel Julian Isherwood ve velkém maléru.“

„Julian Isherwood s pašovaným uměním neobchoduje.“

S odpovědí se generál neobtěžoval. V jeho očích byli něčím vinní všichni obchodníci s uměním.

„Kde je?“ zeptal se Gabriel.

„U nás ve vazbě.“

„Už jste ho z něčeho obvinili?“

„Zatím ne.“

„Podle italských zákonů ho nemůžete držet víc než osmačtyřicet hodin, aniž byste ho předvedli před soudce.“

„Našli ho stát nad mrtvým tělem. Já už si něco vymyslím.“

„Vy víte, že Julian neměl s Bradshawovou vraždou nic společného.“

„Nebojte se,“ odvětil generál, „doporučit obvinění tentokrát nemám v plánu. Ale kdyby se dostalo na veřejnost, že se váš přítel stýkal se známým pašerákem, s jeho kariérou je amen. Víte, Allone, ve světě umění vytváří skutečnost dojem.“

„Co musím udělat, aby se Julianovo jméno do novin nedostalo?“

Generál hned neodpovídal; pozorně zkoumal fotografii těla Jacka Bradshawa.

„Proč myslíte, že ho mučili, než ho zabili?“ otázal se konečně.

„Třeba jim dlužil peníze.“

„Možná,“ přisvědčil generál. „Nebo měl možná něco, co ti zabijáci chtěli – něco cennějšího.“

„Chystal jste se mi prozradit, co musím udělat, abych svého přítele zachránil.“

„Zjistěte, kdo zabil Jacka Bradshawa. A taky zjistěte, co hledal.“

„A když odmítnu?“

„Londýnský umělecký svět bude plný ošklivých pomluv.“

„Vy jste ale hnusný vyděrač, pane generále.“

„Vydírání je ohavné slovo.“

„Ano,“ souhlasil Gabriel, „jenže ve světě umění vytváří skutečnost dojem.“

Gabriel znal jednu slušnou restauraci nedaleko kostela, v klidné části Castella, kam se turisté pouštěli jen zřídka. Generál Ferrari si rozmařile objednal, ale Gabriel jen postrkoval jídlo na talíři a upíjel ze sklenice minerálku s citrónem.

„Vy nemáte hlad?“ vyzvídal generál.

„Doufal jsem, že dneska odpoledne strávím ještě pár hodin se svým Veronesem.“

„Tak to byste měl něco sníst. Potřebujete sílu.“

„Takhle to nefunguje.“

„Vy při restaurování nejíte?“

„Kávu a kousek chleba.“

„Co je to za dietu?“

„Dieta, která mi umožňuje soustředit se.“

„Žádný div, že jste tak hubený.“

Generál Ferrari přešel k vozíku s předkrmy a znovu si naplnil talíř. V restauraci už nikdo nebyl, s výjimkou majitele a jeho dcery, hezkého dvanácti či třináctiletého děvčete s tmavými vlasy. Dívka se podobala dceři Abú Džiháda, druhého muže OOP, kterého Gabriel jednoho teplého jarního večera roku 1988 odpravil v jeho vile v Tunisu. Atentát byl proveden v Abú Džihádově pracovně v prvním patře, kde se Abú díval na videozáznamy palestinské intifády. Dívka viděla vše: dvě znehybňující rány do prsou, dvě smrtící rány do hlavy, to vše v rytmu arabské rebelie. Abú Džihádovu posmrtnou masku už si Gabriel nevybavoval, zato portrét oné mladé dívky, klidné,

ale překypující vztekem, visel ve výstavní síni jeho paměti na předním místě. Když se generál znovu usadil u stolu, Gabriel schoval dívčinu tvář pod vrstvou krycí barvy. Pak se naklonil přes stůl a zeptal se: „Proč já?“

„Proč *ne* vy?“

„Mám začít vypočítávat zřejmé důvody?“

„Jestli se pak budete cítit lépe.“

„Nejsem žádný italský policajt. Popravdě jsem jeho pravý opak.“

„Hodně jste toho v Itálii zažil.“

„A ne všechno bylo příjemné.“

„To je pravda,“ souhlasil generál. „Ale za tu dobu jste získal důležité styky. Máte přátele na vysokých místech, jako je Vatikán. A co je možná důležitější, máte přátele i na místech nevysokých. Znáte tuhle zemi skrz naskrz, mluvíte naší řečí jako rodilý Ital a za ženu máte Italku. Prakticky jste jedním z nás.“

„Moje žena už Italka není.“

„A jak mluvíte doma?“

„Italsky,“ přiznal Gabriel.

„I když jste v Izraeli?“

Gabriel přikývl.

„Tak vidíte.“ Generál se ponořil do zadumaného mlčení. „Možná vás to překvapí,“ řekl konečně, „ale když se ztratí nějaký obraz nebo někdo někomu ublíží, většinou mám dosti slušnou představu, kdo za tím stojí. Na výplatní listině máme přes stovku informátorů a sledujeme víc telefonů a mailových účtů než NSA. Když se něco semele v uměleckém podsvětí, vždycky se o tom mluví. Jak se říká v boji s teroristy: rozsvítí se uzlové body.“

„A teď?“

„To ticho je ohlušující.“

„Co to podle vás znamená?“

„To znamená, že lidé, kteří Jacka Bradshawa zabili, s největší pravděpodobností nebyli vůbec z Itálie.“

„A nějaký předpoklad, odkud asi jsou?“

„Ne,“ zamručel generál a zakroužil pomalu hlavou. „Ale jejich surovost mi dělá starosti. Za svoji kariéru jsem viděl už hodně mrtvých těl, ale tohle bylo jiné. To, co udělali Jacku Bradshawovi, bylo...“ Hlas se mu vytratil, ale pak dodal: „Jako ze středověku.“

„A teď chcete, abych se s nimi zapletl já.“

„Připadáte mi jako člověk, který se o sebe umí postarat.“

Gabriel jeho poznámku ignoroval. „Moje žena je v jiném stavu. Rozhodně ji nemůžu nechat samotnou.“

„My na ni dohlédneme.“ Generál ztlumil hlas a doplnil: „Vlastně už to děláme.“

„Je prima vědět, že nás italské úřady špiclují.“

„Nic jiného jste přece nečekal, ne?“

„Jistěže ne.“

„Myslel jsem si to. Kromě toho, je to pro vaše dobro, Allo-ne. Máte spoustu nepřátel.“

„A teď po mně chcete, abych si nadělal další.“

Generál odložil vidličku a hloubavě se zadíval z okna na způsob Belliniho *Dóžete Leonarda Loredana*. „Je to značná ironie,“ prohlásil po chvíli.

„A co?“

„Že si člověk jako vy vybere život v ghettu.“

„Já přímo v ghettu nebydlím.“

„Ale dost blízko,“ řekl generál.

„Je to hezká čtvrť – podle mě nejhezčí v Benátkách.“

„Plná duchů.“

Gabriel letmo pohlédl na mladou dívku. „Na duchy nevěřím.“

Generál si pochybovačně osušil koutek úst ubrouskem.

„A jak by to fungovalo?“ chtěl vědět Gabriel.

„Považujte se za jednoho z mých informátorů.“

„Což znamená?“

„Vydejte se do podsvětí uměleckého světa a zjistěte, kdo zabil Jacka Bradshawa. Já obstarám zbytek.“

„A když se vrátím s prázdnou?“

„Jsem přesvědčen, že nikoli.“

„To zní jako výhrůžka.“

„Vážně?“

Generál už nic dalšího neřekl. Gabriel ztěžka vydechl.

„Budu potřebovat pár věcí.“

„Například?“

„Nic neobvyklého,“ odvětil Gabriel. „Výpisy telefonů, kreditek, mailů, historii prohlížení internetu a zkopírovaný pevný disk jeho počítače.“

Generál kývl ke svému kufříku. „Všechno je to tam,“ prohlásil, „včetně každické ošklivé pomluvy, kterou jsem se o něm doslechl.“

„Taky se budu muset porozhlédnout v jeho vile a podívat se na tu sbírku.“

„Až bude hotový, dám vám kopii jejího soupisu.“

„Nechci žádný soupis. Chci vidět ty obrazy.“

„Dobrá,“ souhlasil generál. „Ještě něco?“

„Předpokládám, že by měl někdo oznámit Francescu Tiepolovi, že na pár dní odjíždím z Benátek.“

„A taky vaší ženě.“

„Ano,“ přisvědčil Gabriel nepřítomně.

„Možná bychom si měli rozdělit práci. Já to řeknu Franciscovi, vy svojí ženě.“

„Nemohli bychom to udělat obráceně?“

„Bohužel ne.“ Generál zvedl pravou ruku – tu se dvěma chybějícími prsty. „Já si toho vytrpěl dost.“

Takže zbýval už jen Julian Isherwood. Jak se ukázalo, drželi ho na oblastním velitelství karabiníků v místnosti bez oken; nebyla to tak úplně vazební cela, ale také žádná čekárna. Předání se konalo na Ponte della Paglia, na dohled od mostu Vzdechů. Nezdálo se, že by generálovi seabeméně vadilo, že se vězně zbaví.

Zůstal na mostě se zmrzačenou rukou strčenou do kapsy svrchníku a nehybným okem sledoval, jak Gabriel s Isherwoodem míří po molu Svatého Marka ke slavnému Harry's Baru. Isherwood do sebe bleskově hodil dva koktejly Bellini a Gabriel mu zatím zařizoval cestu. V šest večer odlétalo z Benátek letadlo linky British Airways, které mělo přistát na Heathrow pár minut po sedmé londýnského času. „Takže mám spoustu času,“ pronesl Isherwood temně, „abych zavraždil Olivera Dimblebyho a stihl to do postele na zprávy v deset.“

„Coby tvůj neoficiální zástupce v této věci bych ti to neradil,“ opáčil Gabriel.

„Myslíš, že bych s tím zabíjením měl počkat do rána?“

Gabriel se proti své vůli usmál. „Generál velkoryse souhlasil, že z toho tvoje jméno vynechá,“ řekl. „Být tebou bych o svém letném setkání s italskými bezpečnostními složkami pomlčel.“

„Zase tak letmé nebylo,“ namítl Isherwood. „Na rozdíl od tebe nejsem na noclehy v kriminálu zvyklý, kámo. A zakopávat o mrtvolky taky nemusím. Bože, měl jsi ho vidět. Udělali z něj úplný filé.“

„Další důvod, proč bys měl držet jazyk za zuby, až se vrátíš domů,“ prohlásil Gabriel. „Nestojíš přece o to, aby si vrahové Jacka Bradshawa přečetli tvoje jméno v novinách.“

Isherwood se kousl do rtu a zvolna souhlasně přikývl. „Ten generál si podle všeho myslel, že Bradshaw kšeftuje s kradenými obrazy,“ řekl po chvíli. „Zřejmě si taky myslel, že v tom jedu s ním. Docela si mě podal.“

„A nebylo to tak, Juliane?“

„Jestli jsem v tom s Jackem Bradshawem nejel?“

Gabriel přikývl.

„To mi ani nestojí za odpověď.“

„Zeptat jsem se musel.“

„Za svoji kariéru jsem udělal hodně ošklivých věcí, obvykle na tvou žádost. Ale nikdy – a tím myslím *nikdy* – jsem neprodal obraz, o kterém bych věděl, že je kradený.“

„A co obraz tajně dovezený?“

„Definuj *tajně dovezený*,“ vyzval jej Isherwood a uličnicky se usmál.

„A co Oliver?“

„Ptáš se, jestli kradené obrazy nestřílí Oliver Dimbleby?“

„Nejspíš ano.“

Než Isherwood odpověděl, zamyslel se. „Není toho moc, za co bych dal za Olivera Dimblebyho ruku co ohně,“ odvětil konečně. „Ale ne... že by kšeftoval s kradenými obrazy, tomu nevěřím. Všechno to byla jen nešťastná náhoda a špatné načasování.“

Isherwood posuňkem přivolal číšníka a objednal si další koktejl. Konečně se začínal uvolňovat. „Musím přiznat, že jsi ten poslední člověk na světě, kterého bych čekal, že dneska uvidím.“

„Tenhle pocit je vzájemný, Juliane.“

„Chápu to dobře, že se s generálem znáte?“

„Vyměnili jsme si vizitky.“

„Je to jeden z nejnejpříjemnějších lidí, se kterými jsem se kdy setkal.“

„Když ho trochu poznáš, není zase tak špatný.“

„A kolik toho ví o nás dvou?“

„Víš, že jsme přátelé a že jsem pro tebe restauroval pár obrazů. A kdybych měl hádat,“ dodal Gabriel, „nejspíš ví i o tvých kontaktech na bulváru Krále Saula.“

Bulvár Krále Saula byla adresa izraelské zpravodajské služby. Ta měla dlouhý a úmyslně zavádějící název, který měl s pravou povahou její práce jen málo společného. Ti, kdo v ní pracovali, se o ní zmiňovali jen jako o Ústavu. Stejně tak Julian Isherwood. Toho Ústav přímo nezaměstnával; Julian byl členem *sajanim*, globální sítě nápomocných dobrovolníků. Byli to bankéři, kteří agentům Ústavu poskytovali v naléhavých případech hotovost, lékaři, kteří je v tajnosti léčili, když utrpěli zranění, hoteliéři, kteří jim pronajímali pokoje pod falešným jménem, nebo agenti půjčoven aut dodávající jim nevystopovatelná vozidla.

Isherwooda naverbovali v polovině sedmdesátých let, během vlny útoků palestinských teroristů na izraelské cíle v Evropě. Měl jediný úkol – asistovat při budování a udržování operačního krytí mladého restaurátora obrazů a zabijáka jménem Gabriel Allon.

„Předpokládám, že moje propuštění nebylo zadarmo,“ prohodil Isherwood.

„Ne,“ odušil Gabriel, „vlastně bylo dost drahé.“

„Jak moc drahé?“

Gabriel mu to prozradil.

„Tolik k tvým prázdninám v Benátkách,“ řekl Isherwood. „Vypadá to, že jsem všechno zkazil.“

„To je to nejmenší, co pro tebe můžu udělat, Juliane. Hodně ti toho dlužím.“

Isherwood se smutně usmál. „Jak už je to dlouho?“ zeptal se.

„Sto let.“

„A teď budeš zase táta, a hned dvojnásobný. Nikdy by mě nenapadlo, že se toho dne ještě dožiju.“

„Mě taky ne.“

Isherwood se na Gabriela zahleděl. „Nepřipadáš mi vyhlídkou na děti zrovna nadšený.“

„Nebud' směšný.“

„Ale?“

„Jsem starý, Juliane.“ Gabriel zaváhal a potom dodal: „Možná už moc starý na to, abych zakládal další rodinu.“

„Život s tebou zacházel mizerně, chlapče. Na stáří si trochu toho štěstí zasloužíš. Musím přiznat, že ti závidím. Máš krásnou mladou ženu, která ti porodí dvě krásné děti. Kéž bych byl v tvój kůži.“

„Dej si pozor, co si přeješ.“

Isherwood zvolna upíjel bellini, ale nic neříkal.

„Ještě není pozdě.“

„Mít děti?“ otázal se Isherwood nevěřičně.

„Najít si někoho, s kým strávíš zbytek života.“

„Obávám se, že datum spotřeby mám už dávno za sebou,“ odvětil Isherwood. „V tuhle chvíli jsem ženatý se svojí galerií.“

„Tak galerii prodej,“ navrhl Gabriel. „Kup si na důchod nějakou vilku v jižní Francii.“

„Do týdne bych se tam zbláznil.“

Opustili bar a ušli pár kroků k Velkému kanálu. Na okraji mola plného lidí se lesklo elegantní vodní taxi. Zdálo se, že Isherwood s nastupováním váhá.

„Být tebou,“ prohlásil Gabriel, „tak z tohotohle města vypadnu dřív, než si to generál rozmyslí.“

„Rozumná rada,“ odpověděl Isherwood. „Můžu ti taky jednu dát?“

Gabriel mlčel.

„Řekni generálovi, ať si najde někoho jiného.“

„Bojím se, že na to už je pozdě.“

„Tak si dávej pozor, kam šlapeš. A nehraj si zase na hrdinu. Máš toho spoustu, za co stojí žít.“

„Zmeškáš letadlo, Juliane.“

Isherwood nejistě nastoupil na palubu vodního taxi. Když opatrně odrazilo od mola, obrátil se ke Gabrielovi a zahulákal:

„Co mám říct Oliverovi?“

„Ty už něco vymyslíš.“

„Jo,“ přisvědčil Isherwood. „To já vždycky.“

Pak sklonil hlavu, vešel do kabiny a zmizel.

Gabriel pracoval na Veroneseho obraze, dokud okna lodi nepotemněla soumrakem. Pak zavolał Francescu Tiepolovi na jeho *telefonino* a oznámil mu, že musí pro generála Cesara Ferrariho od karabiníků vyřídit jednu velice naléhavou soukromou záležitost. Do žádných podrobností nezacházel.

„Jak dlouho budeš pryč?“ chtěl vědět Tiepolo.

„Den, dva,“ odpověděl Gabriel. „Možná měsíc.“

„Co mám říct ostatním?“

„Řekni jim, že jsem umřel. Antonia to povzbudí na duchu.“

Gabriel uklidil pracovní plošinu pečlivěji než obvykle a vyšel do chladného večera. Držel se svojí navyklé trasy na sever, přes San Polo a Cannaregio, dokud nepřišel k železnému mostu – jedinému v celých Benátkách. Ve středověku byla uprostřed mostu brána a v noci tu stála křesťanská stráž, aby uvěznění na druhé straně nemohli uprchnout. Teď zel most prázdnotou, až na jediného racka, který si Gabriela měřil škodolibým pohledem.

Gabriel vstoupil do zšeřelého *sottoportega*. Na konci průchodu se před ním otevřelo prostorné náměstí Campo di Ghetto Nuovo, srdce starého benátského ghetta. Přešel je a zastavil se u dveří s číslem 2899. Na malé mosazné tabulce stálo COMUNITÀ EBRAICA DI VENEZIA, Židovská obec v Benátkách. Gabriel stiskl zvonek a instinktivně odvrátil tvář od bezpečnostní kamery.

„Mohu vám pomoci?“ zeptal se důvěrně známý ženský hlas italsky.

„To jsem já.“

„Kdo já?“

„Otevři dveře, Chiaro.“

Zakvílel bzučák a západka odskočila. Gabriel vkročil do stísněného průchodu a prošel jím k dalším dveřím, které se automaticky odemkly, když se k nim přiblížil. Zamířil do malé kanceláře, kde za uklizeným psacím stolem upjatě seděla Chiara. Na sobě měla sněhobílý svetr, světle hnědé legíny a vysoké kožené boty. Vzpurné kaštanově hnědé vlasy jí padaly na ramena a téměř zakrývaly hedvábný šátek, který jí Gabriel koupil na Korsice. Odolal touze políbit ji na plná ústa. Měl za to, že vyjadřovat fyzickou náklonnost asistentce vrchního rabína v Benátkách se nehodí – zejména když byla čistě náhodou i rabínovou oddanou dcerou.

Chiara už mu chtěla něco říct, když ji přerušilo zvonění telefonu. Gabriel se posadil na kraj psacího stolu a poslouchal, jak Chiara zažehnává drobnou nepříjemnou situaci, která postihla scvrkávající se obec věřících. Chiara vypadala stále stejně nádherně, jako když se s ní poprvé setkal před deseti lety, když za rabbim Jacobem Zollim přišel kvůli informacím o osudu italských Židů za druhé světové války. Tehdy nevěděl, že Chiara je agentkou izraelské zpravodajské služby a že ji z bulváru Krále Saula pověřili, aby na něj během restaurování oltářního obrazu sv. Šebestiána v kostele svatého Zachariáše dohlédla. Své poslání mu odhalila až později v Římě, po incidentu, v němž došlo k přestřelce s italskou policií. Když byli sami uvězněni v jednom bezpečném bytě, Gabriel si zoufale přál se Chiary dotknout. Nakonec se rozhodl, že počká, dokud nebude případ vyřešen a dokud se nevrátí do Benátek. Tam se v domě nad kanálem v Cannaregiu poprvé milovali v čistě povlečené posteli. Bylo to jako milovat se s postavou namalovanou Veroneseho rukou.

V den, kdy se setkali poprvé, mu Chiara nabídla kávu. Teď už kávu nepila, jen vodu a ovocnou šťávu, které neustále ucucávala z plastové láhve. A to byla jediná vnější známka toho, že po dlouhém zápasu s neplodností konečně otěhotněla a čeká dvojčata.